

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

אור ליום ועש"ק פ' במדבר, ג' סיון, ה'תשל"ז

חלק א – יוצא לאור לש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון, ה'תשפ"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' יוסף ב"ר ארי' ליב ע"ה

קרעמער

שליח ומנהל מוסדות חב"ד

בעיר הקודש טברי' ת"ו

נפטר כ"ח אייר, ה'תשפ"ה

ת"נ צ"ב ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ב

בי"ה, ימי חודש אלול, ה'תש"מ
שנה השביעית, שבת לה'.
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ בנשי"ק עוסק בצ"צ
רב פעלים כו' מו"ה חיים אורי ש"י

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
בזה להביע ברכתי, לכי ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות.
בכבוד ובברכה.

נ.ב. מסיבה נתעכב משלוח מכו' המצו"ב (וכן עלי ההגה) ואת כתי"ר רוב
הסליחה. ובטח לא ימנע זה משלוח ספרו כשיודפס (וגם ע"ד ספניא) ות"ח
מראש.

ב

מו"ה חיים אורי: ליפשיץ, ברוקלין.
מכ' המצו"ב: לעיל אגרת הקודמת. — וראה שם לתוכן הבא להלן.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ במדבר, ער"ח סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון
מהתוועדות אור ליום ועש"ק פ' במדבר, ג' סיון ה'תשל"ז — הנחה בלתי מוגה
(חלק שני י"ל אי"ה לחג השבועות).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"מ ירחא תליתאי, ה'תשפ"ו
שבעים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר ז"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2026 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5786 • 2026

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, ד' סיון ה'תש"מ
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ בנשי"ק עוסק בצ"צ
רב פעלים כו' מו"ה חיים אורי שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו בצירוף עלי ההגה דספרו, ות"ח ת"ח.
ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל
לטובה, הנני בזה להביע ברכתי בנוסח הרב, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע:

לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

כבוד ובברכת החג.

אפריון נמטי לכו על שלא הזכיר בס"א שם בעל פלוגתא דילי, כי בנדו"ד
למאי נפק"מ. ודברי חכמים בנחת נשמעים.

בטח יראה ה**ספר** קו התאריך להרממ"כ שי. ולשלימות הענין — יעיר
גם עליו.

מלפני זמן בשיחתנו פא"פ אמר שמכין ספר בדפוס ע"ד ספניא (אספמיא)
יחסה ליהודים ובפרט בתקופתנו וכו'. ככל דבר טוב — בטח ג"ז יבוא לפועל.

א

בהמשך לאגרת זו (ואודותה), ראה לקמן אגרת הבאה בשולי האגרת.
מו"ה חיים אורי: ליפשיץ (בן הרה"צ ר' משה ליפשיץ, האדמו"ר מווייליפאלע —
פילאדלפיה, נו"נ להרה"ק בעל ה"ישמח משה" מאוהעל), ברוקלין.

דספרו: "אורי חיים" ח"א (על ענינים שונים) — ירושלים, תשמ"מ.

אפריון נמטי: לשון הז"ל — ב"מ בסופה.

בס"א: דספרו הנ"ל — בענין "קו התאריך".

ודברי חכמים בנחת נשמעים: קהלת ט, יז.

הספר קו התאריך להרממ"כ [= להר"ר מנחם מענדל כשר]: ירושלים, תשל"ד-ח.

פא"פ: = פנים אל פנים.

ספר .. ע"ד ספניא (אספמיא): אולי הכוונה לספרו Franco, Spain, the Jews, and the Holocaust

— ניו יאָרק, 1984.

בס"ד. שיחת* אור ליום ועש"ק פ' במדבר, ג' סיון, ה'תשל"ז.

בלתי מוגה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה בשעה
שהקדימו ישראל נעשה לנשמע.

* * *

ב. כיון שימים אלו במיוחד, מר"ח עד ערב שבועות, חמשה בסיון,
הם הכנה למ"ת — הרי מזה גופא מובן שכלל שתגדל מעלתם, הרי זה
ענין שאינו בערך לגבי הענין שאליו נעשית ההכנה.

ובפרט ע"פ האמור לעיל (במאמרי, שמיוסד על המבואר בלקו"ת
ובדרושים שלאח"ז) שמ"ת פעל ענין שלא בערך — "וירד הוי' על הר
סיני"², שביטל את הגזירה (מחיצה) שבין עליונים ותחתונים³, שמזה מובן
שהחילוק בין ההכנה לענין עצמו הו"ע שלא בערך (ולא כמו ההכנה של
ערב שבת לשבת, שזהו ענין שבערך).

אבל אעפ"כ, ישנו כלל (המוזכר לעיל⁴) שכיון שבריאת סדר
ההשתלשלות היא ע"י "השופט כל הארץ"⁵, לא יכול להיות פרט שלא
יהיו בו מעלות לגבי פרטים ואפילו לגבי כללים שעל גביו, כיון שלא
יתכן ענין שהוא רק מקבל ולא משפיע.

ובלשון המדרש⁶ (ועד"ז בגמרא⁷): "יותר ממה שבעל הבית עושה
עם העני, העני עושה עם הבעל הבית", והיינו, שלא זו בלבד שגם העני
משפיע לבעה"ב, אלא שההשפעה שלו היא יותר ממה שבעה"ב משפיע
לעני.

ועד שכן הוא גם לגבי הקב"ה כביכול — דכיון ש"נתאוה הקב"ה
להיות לו ית' דירה בתחתונים"⁸, נמצא, שדוקא התחתונים יכולים למלא
את התאוה של הקב"ה, והרי "תאוה" משמעותה שישנו ענין מסויים

(1) פ"ב ואילך (לעיל ע' ...).

(2) יתרו יט, כ.

(3) ראה שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא

טו. ועוד.

(4) בשיחת ז' אייר לנשי ובנות חב"ד

(5) ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
(לעיל ע' ...).

(5) לשון הכתוב — וירא יח, כה.

(6) ויק"ר פל"ד, ח.

(7) פסחים קיב, סע"א.

(8) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר

שמתמלא על ידם דוקא. וכמו בנוגע לכללות ענין לימוד התורה וקיום המצוות, שדוקא עיי"ז נעשה נחת רוח למעלה — "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

וענין זה נמשך גם להלכה — שלאחרי מ"ת נפעל הענין שהתורה "לא בשמים היא"¹⁰, ועד ש"חברים מקשיבים לקולך השמיעני"¹¹, וכמארז"ל¹² שהקב"ה כביכול אומר למלאכי השרת (וב"ד של מעלה) "אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה כו" לשמוע מה שנתחדש ע"י "תלמיד ותיק" (כפי שמבואר גם באגה"ק¹³, כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז¹⁴).

ומזה מובן גם בנוגע לעניננו: אם נאמר שימי ההכנה למ"ת הם בכל הפרטים למטה ממ"ת עצמו (ביום ששי בסיון או ביום שביעי בסיון — כב' הדעות שבזוה"ק¹⁵), הרי אין זה כמו הסדר (שהוא בכללות העולם וסדר ההשתלשלות (כנ"ל) — אפילו באותם ענינים שבעולם גופא הם למעלה מן הסדר) שאין לך דבר שאין בו מעלה לגבי הענין שעל גביו. ועכצ"ל שיש איזה פרט בימי ההכנה שפועל יותר מאשר ששה בסיון או שבעה בסיון עצמם.

ופרט זה מובן מהענין עצמו: כיון שזוהי הכנה למ"ת, וללא הכנה זו לא יכול להיות הענין של מ"ת, הרי זה גופא מודיע שיש בהכנה ענין שבו תלוי מ"ת, ורק כאשר מסתיים ענין זה, אזי נעשה הענין דמ"ת.

וכפי שמצינו באופן גלוי בסיבה ומסובב — שבסיבה צ"ל יותר ממה שנמשך במסובב, כיון שזוהי הסיבה של המסובב¹⁶.

ועד"ז גם בהכנה למ"ת, שאע"פ שההכנה אינה בערך למ"ת עצמו (כנ"ל), הרי הא גופא שזוהי הכנה למ"ת מהוה הוכחה שיש בזה תוקף שבכחו לפעול הענין דמ"ת (כשם שדוקא ע"י ש"קדמיתו פומיכו לאודנייכו" נעשה הענין דמ"ת באופן ד"תומת ישרים תנחם"¹⁷ (כדברי הגמרא בשבת¹⁸ בסוגיא דמ"ת¹⁹)).

9) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ספרי ופרש"י פינחס כח, ח. ועוד.
10) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.
11) שה"ש ח, יג. וראה שהש"ר עה"פ.
12) שמו"ר פט"ו, ב. דבר"ר פ"ב, יד.
13) סכ"ו (קמה, א).
14) ד"ה בחודש השלישי גוי' דליל ר"ח וש"נ.
15) ראה גם תו"מ חפ"ד ריש ע' 470.
16) ראה גם המשך וכנה תרל"ז פט"ו.
17) פכ"א (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תיז. ע' תל).
18) משלי יא, ג.
19) שבת פח, סע"א ואילך.

ועיי"ז תהי' ביתר שאת וביתר עוז גם קבלת התורה בשמחה ובפנימיות, וכיון שהלימוד מביא לידי מעשה, יהי' גם קיום המצוות בשמחה של מצוה ובפנימיות.

ועד שהקב"ה יקיים את המצוה הכללית של הגאולה האמיתית והשלימה בשמחה ובפנימיות (שתחדור את המציאות של כל העולם כולו, גם חיצוניות העולם), ויוליכנו קוממיות לארצנו ע"י משיח צדקנו.

* * *

הציווי "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו'", וענין זה חודר אותו באופן שאפילו בשעה שאוכל ושותה ועוסק במסחר וכיו"ב, נעשה אצלו שינוי — שאף שעוסק בענינים הנ"ל, נרגש אצלו שעכשיו עושה זאת מצד היותו אחד מ"ממלכת כהנים וגוי קדוש" (כהמשך הכתוב שנרמז ב"וגו").

ועד"ז בנוגע למצות הגבלה ומצות פרישה בימים שלאח"ז, כפי שממשיך בשו"ע של רבינו הזקן (שלהיותו ספר של פסקי-דינים, הרי זה דבר השווה לכל נפש), וכמדובר לעיל⁴² פרטי הביאור בדבר.

ועאכו"כ שהציוויים המיוחדים של ימים אלו חודרים את הפעולות הקשורות עם המצוות הכלליות (כמודגש לפנ"ז⁴³), החל ממצע אהבת ישראל, מבצע חינוך, מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, בית מלא ספרים — יבנה וחכמי, מבצע נרות שבת קודש, כשרות האכילה ושת"י, וטהרת המשפחה (כמדובר לעיל).

ז. ויה"ר שיתוסף ביתר שאת וביתר עוז בעניני ימים אלו — כל יום לפי ענינו, "ועימי" — גם הנקודות של שאר הימים (כמדובר בהתוועדות הקודמת⁴⁴): בשני בחודש — בענין ד"ממלכת כהנים גוי קודש", בשלישי בחודש — (בעיקר) במצות הגבלה, ברביעי בחודש — (בעיקר) במצות פרישה, ובחמישי בחודש (שבקביעות שנה זו הרי זה יום ראשון בשבוע, מיד לאחרי שבת קודש) — בענין "נעשה ונשמע" והקדמת נעשה לנשמע (נוסף על הנקודה ד"מצות פרישה .. היום ומחר").

ובאופן שעבודה זו תהי' בשלימותה גם מצד הנקודה דמעלת פעולת התחתון, ובלשון הכתוב⁴⁵: "למעשה ידיך תכסוף", ובפשטות יותר, שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים — שהרי בשעה שעוסקים בהכנות ל"זמן מתן תורתנו" נמצאים במעמד ומצב של "תחתונים", ולא כמו ב"זמן מתן תורתנו", שהתחתונים עולים למעלה⁴⁶, כמ"ש⁴⁶ "ואל משה אמר עלה אל ה'", כך, שגם בחי' משה שבכאור"א מישראל⁴⁷ היא באופן שנמצאת על הר סיני או למעלה יותר.

(42) (45) איוב יד, טו. וראה שמו"ר ספ"ו.
 (43) שיחת אור לר"ח סיון ס" (לעיל ע' ויק"ר פל"א, ג. של"ה שער הגדול (כט, ב ואל"ך). עובה"ק חלק העבודה בתחלתו. ועוד.
 (44) משפטים כד, א.
 (47) ראה תניא רפמ"ב.

ג. אמנם, כיון שבכל ענין יש צורך שתהי' הסברה בשכל הפשוט, ובפרט בנוגע למ"ת, שהי' עבור אנשים ונשים ואפילו עבור טף,

— ובאופן שאמרו "נעשה ונשמע" כולם יחד, וכמדובר לעיל²⁰ שמר"ח הי' כבר הענין ד"ויחן שם ישראל"²¹, "ויחן" לשון יחיד, ומתאים הדבר ע"פ דקדוק — כיון שכל בני"ה היו אז מציאות אחת, ללא אפשרות לחלק בין פרט זה לפרט אחר, כיון שעמדו "כאיש אחד בלב אחד"²² (שבזה התחילה ההכנה למ"ת) —

נשאלת השאלה: איך אפשר להסביר לטף שיש פרט בהכנה למ"ת שהוא הגורם את הענין דמ"ת?!

ובכן יש בזה הסברה פשוטה ביותר, באופן שיהי' מוכן גם לילד קטן.

ד. ויובן בהקדם הענין המבואר בחסידות²³ כפי' דברי הגמרא²⁴ "לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה", שיש עליו בתפלת המנחה לגבי תפלת שחרית ותפלת ערבית: כאשר יהודי פועל בעצמו ביטול "כעבדא קמי מרי"²⁵ בתפלת שחרית, בתחלת היום, קודם שיוצא לעולם, ועד"ז בתפלת ערבית, בסוף היום, כשחוזר מהעולם לביתו, בבוא הזמן לעריכת חשבון צדק כיצד עבר עליו היום — אין זה מגיע לפלא שבדבר כשעושה זאת באמצע היום, בתפלת מנחה,

כי, זמנה של תפלת המנחה הוא אחר הצהריים, אבל קודם שקיעת החמה, שזהו הזמן שנמצא בעולם ועובד עבודתו בעולם (כל אחד לפני ענינו), כמ"ש²⁶ "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב", והיינו, שלפני ה"ערב" הרי זה הזמן של "פעלו" ו"עבודתו" (כפי שהדין הוא בפועל²⁷), ונמצא, שקודם תפלת המנחה עסוק הוא בעניני העולם, וגם לאחרי תפלת מנחה חוזר לעסוק בעניני העולם (שהרי משאו ומתנו באמונה), ובאמצע, הרי הוא מנתק את עצמו ומפסיק עבודתו בעולם (הפסק בין עבודה אחת

(20) תו"מ חפ"ה ריש ע' 226. וש"נ.
 (21) יתרו יט, ב.
 (22) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.
 (23) ראה אוה"ת נ"ך מלכים-א ס"ע עא ואל"ך. וש"נ. סה"מ תרצ"א ס"ע ריא. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כב אדר א). וראה גם

(24) ברכות ו, ב.
 (25) שבת יו"ד, רע"א.
 (26) תהלים קד, כג.
 (27) ראה ב"מ פג, ריש ע"ב.

בעולם לעבודה אחרת בעולם), ונעמד להתפלל מנחה, באופן שהתורה מעידה שזוהי תפלה שהיא "כעבדא קמי מרי".

ובזה מתבטאת ההפלאה שבדבר, עד כדי כך, שאפילו כשאליהו הנביא הוצרך במענה לתפלתו ובקשתו — נפעל הדבר בתפלת המנחה.

ה. ועד"ז יובן גם בעניננו:

בשעת מ"ת, הרי כיון שבשבת ניתנה תורה¹⁵ (כמובא גם בשו"ע²⁸), לא היתה לפנ"ז מלאכת העולם, ואדרבה: "כל מלאכתך עשויו"²⁹.

ואפילו מלאכה באופן המותר או אפילו באופן שחייבים בשבת (כמו אכילה וכיו"ב, שאין כאן המקום להאריך בזה) — הרי במ"ת עמדו בני" במעמד ומצב שעוד ביום שלפנ"ז עמדו במשך כל היום בתנועה של הקדמת נעשה לנשמע (שבהמשך לזה היתה נתינת התורה באופן ב"וירד הוי" כנ"ל), ולאחרי כן, "ביום השלישי בהיות הבוקר"³⁰, עוד לפני התחלת העסק בעולם — איתא במדרש³¹ שהעולם הי' במעמד ומצב שמכל ד' רוחות העולם ומלמעלה ומלמטה הי' נשמע הקול "אנכי הוי' אלקיך"³², היינו, שהעולם הכריז זאת ("דאָס האָט געזאָגט וועלט").

ולכן אין תמהוץ ופליאה על כך שבזמן מתן תורתנו (בששי בסיון או בשביעי בסיון) עמדו בני" במעמד של "באימה וביראה וברתת ובזיע"³³.

ואילו בימים שלפנ"ז, ימי ההכנה למ"ת — הרי הם ימי העבודה (כפי שנקראים ששת ימי בראשית "ימי המעשה"),

— ואפילו בקביעות שנה זו שבימי ההכנה למ"ת ישנו גם שבת, הרי אין בו שביטה מהמלאכות שמותרים או שמחוייבים בהם גם בשבת (כנ"ל). ועאכו"כ בנוגע לימי ההכנה כפי שהיו בפעם הראשונה שבשבת ניתנה תורה, הרי בשני בשבת הי' ר"ח (כמובא בשו"ע³⁴), כך, שכל חמשת הימים שלפני מ"ת היו ימי המעשה —

ובימים אלו היתה אצלם העבודה של כל יום ויום ("כל יומא ויומא עביד עבידתיו"³⁵), כפי שהי' שייך במדבר,

28 ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסתצ"ד. 32 שם כ, ב ובפרש"י.
 וש"נ. 33 ברכות כב, א. וש"נ.
 29 ראה שם שו"י סכ"א. וש"נ. 34 ראה שם סתצ"ד בתחלתו ובסופו.
 וש"נ.
 30 יתרו שם, טז.
 31 ראה תנחומא שמות כה. שמו"ר פ"ה, 35 זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב. ט.

ואעפ"כ, בשעה שקיבלו את הציווי אודות ההכנה למ"ת [החל מהציווי "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים"³⁶, וכן הציוויים שהיו בימים שלאח"ז], והחליטו לקיימו [כמסופר בחומש³⁷ שמשו רבינו חזר להקב"ה ואמר שבנ"י קיבלו זאת על עצמם] — ניתקו את עצמם מה"עבידתיו" של יום זה (שאינה קשורה עם ההכנה למ"ת) שהיתה אצלם לפני שמיעת הציווי ממשו רבינו, ולאחרי שאמרו למשה רבינו שהם מקבלים זאת על עצמם.

ונמצא שהמעלה בזה היא בדוגמת תפלת מנחה — שמדובר אודות ימי החול (ימים שלפני השבת, או עכ"פ ערב שבת), שבהם עוסק בעבודת כל יום באופן ש"אדם לעמל יולד"³⁸, ואעפ"כ, בשעה ששומע ממשו רבינו שצריך להתכונן למ"ת, אזי מתנתק מכל עניניו ומתכונן למ"ת באמיתיות.

וזוהי ההסברה שגם תינוק קטן יכול להבין בנוגע לגודל הפעולה בימי ההכנה למ"ת אפילו לגבי "זמן מתן תורתנו", בחג השבועות עצמו (בב' הימים, או באה"ק ביום אחד), שכיון שאז עומד בתנועה של יו"ט ("יום-טוב'דיק"), אין זה חידוש גדול ביותר, משא"כ בימים שלפנ"ז.

ו. ומזה מובן גודל היוקר של כל תנועה ברגעים או בשעות שמקדישים עבור ההכנה למ"ת בימים שלפנ"ז:

בימים אלו עוסק כל אחד בעבודתו בענינים שלכאורה אין להם קשר למ"ת — אף שזהו בודאי באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"³⁹ או "בכל דרכיך דעהו"⁴⁰, ע"י משאו ומתנו באמונה, או שאר הענינים שעושה כל אחד בבירור חלקו בעולם, ועי"ז בכל העולם כולו.

ואעפ"כ, מבטלים אותו מכל עניניו ומדברים עמו אודות ההכנה למ"ת, והוא מגיע ונדחף להתוועדות שנמשכת כמה שעות... בה בשעה שרוצה לישון, כיון שהוא עייף מעבודת היום, ויודע שגם מחר בבוקר ישנו ה"עביד עבידתיו" — כל הענינים שבהם עסק לפני התוועדות ויעסוק בהם לאחרי התוועדות, ואילו בשעת התוועדות צריך להתנתק מהם (שלא ברצונו או ברצונו), ולחשוב מהו הביאור בענין הקדמת נעשה ונשמע, וכיצד להתכונן למ"ת וכו'.

וכל זה — בגלל פסק השו"ע⁴¹ שיום זה צריך להיות חדור בקיום

39 אבות פ"ב מ"ב.

40 משלי ג, ו.

41 ראה שם בסוף הסימן. וש"נ.

36 שם יט, ו.

37 שם, ח.

38 איוב ה, ז.